

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeto od avstro-ograrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 n. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Aflavit et dissipati sunt“.

»Dihnil je — in razpršili so se.« Resničnost tega starega cerkvenega reka se je zopet izkazala in to na način, ki utegne zanimati tudi širše kroge, saj se prav v tem slučaju vidi uprav pasja odvisnost duhovščine od škofov.

V teh časih, ko se vse organizira, ko se zadnji proletarec zaveda, da samo z organizacijo pomore sebi do boljšega kruha in svojem stanu do večje veljave, v teh časih so škofje prepovedali nižji duhovščini samostojno organizacijo in ko so škofje dihnili, je tudi že razpadla duhovniška organizacija.

Lansko leto se je vršil na Dunaju prvi »duhovniški shod«, kateremu je bil namen, združiti nižjo duhovščino na skupno delo za izboljšanje gmotnega položaja. Proti namenu ni ugovora. Duhovnik, zlasti kaplan, ki hoče živeti od tega, kar mu gre po postavi, je dostikrat res velik revež, kajti postavljeni dohodki so navadno majhni. Znan klerikalen duhovnik na Kranjskem je rekel: »Kdor ima na kmetih več kakor 1500 gld. dohodka ga ni pošteno zaslužil. Tako je v resnici, a večina duhovnikov si ravno pomaga do boljših dohodkov z vsakovrstnimi zvijačami: Ta izkorišča kmetško praznoverstvo, drugi snuje posojilnice in konsume, tretji zida cerkve — neki duhovnik na Štajerskem je tri cerkve sezidal in toliko »prihranil«, da je s tem prihrankom plačal svoje več tisoč goldinarjev znašajoče privatne dolgove — četrti »spravljaja« hranilnične knjižice, peti dela testamente, šesti si pomaga s cerkvenim denarjem. »Wenn eine falsche Kirchenrechnung ein Hindernis für das Himmelreich ist, dann gibt es dort nicht viel krainische Pfarrer«, je rekel škof Vidmar.

Radi priznamo, da je mej duhovniki tudi takih, katerim tako pomnoževanje njih postavnih dohodkov ne ugaja, ki v onemogli jezi stiskajo pesti, ko vidijo, da žive škofje v izobilju in v razkošju, kaplan v hribih pa mora varati na vseh koncih in krajih, če hoče imeti primernih

dohodkov. Seveda jih je veliko, katerih to prav nič ne moti.

Z organizacijo nižje duhovščine se je hotelo zasnovati organ, ki naj bi deloval na izboljšanje duhovniških dohodkov. Lanskemu prvemu duhovniškemu shodu je imel slediti letos drugi. Razposlana so bila že vabila, vse je bilo pripravljeno, kar je prišlo oznanilo: Škofje ne odobravajo duhovniških shodov. — »Dihnil je in razpršili so se!« V sled te škofovske izjave ne bo duhovniškega shoda in je organizacija duhovnikov padla v vodo.

Značilno je, da so škofje že lansko leto storili ta sklep, a ni se jim zdelo vredno, da bi ga bili nižji duhovščini naznanili!

Nas cela ta stvar seveda čisto nič ne briga. Duhovniki, ki s postavnimi dohodki ne morejo izhajati, a nečejo posnemati tistih, ki imajo 800 gld. dohodka, žive kakor grofje in zapuste po smrti 50.000 gld., naj sami gledajo, kako dosežejo svoj namen. Ko bi se vzelo škofom, kar imajo preveč, bi bilo vsem duhovnikom pomagano!

Nekaj družega pa je, kar zanima vso javnost pri tem slučaju, ta okolnost namreč, da se je tu pokazala pasja odvisnost duhovščine od škofov. »Dihnil je in razpršili so se.« Še glede izboljšanja svojega gmotnega položaja se duhovniki ne smejo skupno posvetovati; še tiste pravice se ne smejo posluževati, ki jim jo daje država in ki jo uživajo najrevnejši hlapci — ako škof ne dovoli.

In ti, v pasji odvisnosti od škofov živeči duhovniki naj bodo voditelji narodov in političnih strank, ti naj po svojem prepričanju, kakor jim vevlata srce in razum, posezajo v javno življenje in naj vodijo boje proti vladi, ki nastavlja škofo in varuje njih moč in njih žep? Ti najodvisnejši ljudje, ki še sami zase ne smejo ničesar storiti, ampak morajo slepo parirati, naj bodo zmogljivi drugim stanovom pomagati do boljšega blagostanja in do večjih pravic? Kdor to verjame, sodi v blaznico!

V Ljubljani, 7. avgusta.

Vsenemška ideja umira.

Tirnavski Sokol je napovedal za pretečeno nedeljo svoj izlet v Češko — Žumberk. Dasi je prebivalstvo tega kraja po ogromni večini češko, so Vsenemci zagнали grozen hrup ter so sklenili tudi prirediti isti dan v Žumberku sestanek vseh nemških društev. Vsi nemški listi so prinesli plamteče pozive, naj se v nedeljo zbere v Žumberku vsi, kar le nemško misli, da bodo tako pokazali češkim vsiljencem svojo moč. Okrajno glavarstvo se je nemškega bojnega klica tako prestrašilo, da je prepovedalo Sokolom izstopiti v Žumberku, temuč so morali eno postajo poprej zapustiti svoj posebni vlak ter priti po dolgih ovinkih peš v Žumberk. Vse je mislilo, da bo kraj že uprav zaseden z Nemci ter se primeri pravcata vojna. Toda na vse nemške pozive in kričeče reklame je prispelo v Žumberk le kakih 30 dvomljivih Nemcev, ki so se takoj poskrili. Vsenemška stvar je tedaj tako zaspala, da ne zmorejo Nemci na Češkem nobenega večjega sestanka.

Zapiranje samostanskih šol na Francoskem.

Včeraj so priredili pariški socialisti velikanški shod, da izrazijo vladi svoje priznanje pri postopanju zoper samostanske šole. Ker tudi klerikalci nameravajo prirediti protestni shod, se je bati spopada med obema strankama. Tam, kjer duhovništvo ne ščuja prebivalstva, se vrši zapiranje povse mirno, tako na pr. v Dijonu, kjer je pozval škof svoje duhovnike, naj svojim vernikom odsvetujejo zbiranje ter se naj tudi sami ne vmešavajo, temuč le molijo naj. Najbolj je naščuvano prebivalstvo v Ploudanielu, Saint Méenu in Le Folgoët, kjer stražijo oboroženi kmetje vsa pota k samostanom. Maire v Quenu je odstavljen, ker se je uprl pismeno ministrski odredbi. Poslanec Marquis Castelet se je tudi uprl zatvoritvi nunske šole v Castelmaudary ter strgal z vrat vladni pečat. Zasramovalca pa niti ne morejo kaznovati, ker je imun.

Dreyfus se zopet glasi.

Že skoraj dve leti se ni ničesar več vedelo o nekdanjem svetovnoznanim eks-kapitanu Dreyfusu. Nedavno pa je pisal v pariški list »Journal des Débats« general Galliffet, da Dreyfus res ni izdal vojnih tajnosti Nemčiji, pač pa Rusiji. In sedaj se je oglašil Dreyfus v omenjenem listu ter pripoveduje na drobno povest svojega pomiloščenja. Galliffet je namreč zapisal: »Alfred Dreyfus se je s tem, da je predložil prošnjo za pomiloščenje, priznal krivim.« Nato izjavlja Dreyfus med drugim: »General Galliffet ima pač slab spomin. Jaz nisem nikdar podpisal prošnje za pomiloščenje, ker si nisem bil svest nikake krivde. General Galliffet je svoječasn sam pismeno in ustno izjavil napram zelo odličnim osebam, da je bordereau delo Esterhazyja, ki je imel dva sokrivca. Kar se tiče Dreyfusa, ni imel ta nikoli zveze z Nemčijo itd.« Po svoji obsodbi 9. septembra 1899 sem še isti večer podpisal rekurz. Dne 12. septembra je že poslal vojni minister general Galliffet k meni v celico mojega brata z naznanilom, da je vlada 11. septembra sklenila moje pomiloščenje. Ako bi bil storil to najpodeljše vseh hudodelstev, kako je prišel vojni minister do tega, da me je priporočil predsedniku republike v pomiloščenje? Na prigovarjanje mojega brata in ker sem bil po prestani petletni ječi na duhu in telesu uničen, odtegnil sem res svojo rekurno prošnjo. Za pomiloščenje pa nisem prosil, temuč sem le isto sprejel.

Najnovejše politične vesti.

Angleški kralj Edvard name-rava v mesecu septembru obiskati iz Kodanja ruskega carja. — 4000 Bur-rov noče priseči Angleški zvestobe in sicer so to na otoku Cipru v jetništvu živeči Buri. — Nemški cesar in belgijski kralj. Pod protektoratom belgijskega kralja se priredi mednarodno tekmovanje jezdecov Bruselj - Ostende. Nemški cesar pa je prepovedal nemškimi častnikom udeležbo, kar zbuja splošno začudenje. — Angleške obljube napram Burom se čimdalje bolj kr-

LISTEK.

Knjige „Slovenske Šolske Maticе“ za leto 1901.

Poroča dr. Jos. Tominšek.

(Konec.)

2. Samo ljudskošolskemu učiteljstvu je namenjena »Realna knjižnica«, ki bo obsegala »Pomožne knjige za ljudskošolske učitelje«. Namen te publikacije je dobro očrtal njen urednik V. Bežek v Predgovoru k 1. snopiču I. dela: »Zgodovinska učna snov za ljudske šole«. (Sestavil prof. Jos. Apih). — Na 96 str. je obdelana zgodovina od pradobe do leta 1000 po Kr. Pri presoji knjige seveda ne odločuje pogled na zbiranje in originalno umevanje snovi, ampak le vprašanje, kako je avtor snov izbral in priredil. Vso hvalo zasluži način, kako podava avtor svojo snov; neprisiljen gladek jezik z nekim pristranim tonom bo zavzel učitelja, da bo tudi on govoril nekako tako. Spretno je tudi g. pisatelj izbral snov z vednim ozirom na našo ožjo domovino; porabivši že pri »pradobi« geološka dej-

stva, ki se tičejo naših krajev, se je pri strogo zgodovinskih dejstvih omejil na ona, ki so ali svetovnozgodovinskega pomena ali pa so v zvezi z našim narodom. — Vendar se mi zdi — kolikor poznam razmere — da bo nudila knjiga učiteljem ponekod premalo, tuintam se na skupino zgodovinskih dogodkov opozarja le s kakim imenom ali z medlim »itd.«, najbrže, češ, učitelj to itak zna; to stališče pa nasprotuje namenu priročne knjige. Taka knjiga prinašaj le fakta in se ogiblji splošnih namigavanj, ki jih nima časa in prilike spopolniti oni, ki se bo zatekel k njej; naj se na pr. ne reče (str. 22.): »Niso ga zadržavale nebotične gore in široke reke«, ampak naj se imenujejo one gore in reke s kako morebitno lokalno anekdoto. — Ker imamo sicer tudi v tem oziru knjigi očitati res prav malo, lahko rečemo, da je 1. snopič »Realne knjižnice« jako srečno merilo za prihodnje.

3. Samostalno je izdala »Š. M.« še knjigo: »O pouku slovenskega jezika«. (Spisal dr. Fr. Ilešič). — Doveda se mi, da je prvotno hotel g. pisatelj za »Letopis« sestaviti poročilo o 3. točki »Pedagogičkega slovtva«, o slovenskem jezikovnem pouku, da pa je zbi-

raje gradivo — in tega je nabral jako mnogo — uvidel, da mu je nemogoče obdelati vse na 1 poli, kakor se je zahtevalo od zastopnikov strok sprejetih v »Letopis«. Snov sama ga je peljala čisto naravno k šesti točki v programu Maticе k »Zgodovini slovenske pedagogike«; in res imamo v knjigi sistematiško zasledovanje, kako se je poučevalo vse, kar je v zvezi s poukom slovenskega jezika, od pouka v pisanju in branju do povesti književnosti. Vendar prodira povsod tudi neposredna poučenost, prvič že zaradi tega, ker prireja g. pisatelj snov seveda po apriorističnih subjektivnih vidikih, in drugič, ker je, obdeluje novejšo dobo, prišel do prepornih točk, nasproti kojim je bilo treba označiti svoje stališče. (Več o tem v mojem oznanilu v »Popotniku«, 5. št.) — Knjigo, ki je pisana nekako skokoma, je treba znati čitati ter ločiti podstavno blago od šumečih čipk, kojih vrednost še čaka cenilca... Ena ideja, združitev slovenskega pismenega jezika, je notranje vezilo posameznih poglavij. Na tem mestu smem navesti pač le oni v obliki pričakovanja izražen poziv na str. 80.: »Na srbsko-hrvatsko stališče nas bodo povzdigovali pisatelji in pesniki... uredništva pa s tem,

da prijavljajo hrvatske članke v izvirnikih.« Torej: hic Rhodus, hic saltate! — Kot šolnik bi pa pristavil jaz to-le: Recimo, da bi se ideja uresničila, kako se bo potem glasila resnica, ki jo je g. pisatelj zapisal na 1. str.: »Resnica...«, da skoro polovica srednješolskih abiturientov ne zna slovenski pravilno pisati, kam li govoriti? Najbrže tako, da »polovica itd...« ne zna pravilno niti slovenski, niti hrvatski, niti slovensko-hrvatski (srbski). Saj velja slično (skoraj polovica) je sploh preveč) za trdega Nemca v trdonemški šoli itd. — Naš izvirni greh se ni storil tam, kamor obrača g. pisatelj svojo poglavitno reformo. Le gojimo srbo-hrvaščino — temu, mislim, ne nasprotuje nikdo — kaj pa bo z izvirnim grehom, tega ne moremo presoditi: pomagajmo si sami, potem nam bo Bog pomagal; ne delajmo se — vsaj javno ne — še manjše in slabše kakor smo: slabškov ne marajo narodi za prijatelje, dobrodošli so jim le kot podložniki. — Knjiga je pisana z obsežnim znanjem in v podatkih zvesto natančnostjo.

Za enoten jezik v knjigah gre hvala g. prof. V. Bežku.

žijo. Sedaj zahtevajo od farmerjev, da z dvema pričama pismeno potrdijo, kdo jim je sežgal farme; šele potem se jim postavi nove. — Boj med Albanci in turškimi vojaki. Pri Ohridi so trčili turški vojaki z nad sto mož broječo četo Albancev skupaj. Vnel se je boj, v katerem je padel albanski poglavar in 13 njegovih mož. Ostali so zbežali. — Nemiri v Južni Ameriki. General Juma u je bil poražen ter je zbežal proti Arca-haye. — Štrajkujoči poljedelci iz okrajev Vulakowce in Likowce so se obrnili brzojavno na ruskega cesarja za posredovanje. — Zopet razoroževanje. Vsi letošnji sestanki vladarjev imajo baje namen, da se dožene vprašanje o razoroževanju. Posebno italijanski kralj se je baje pri svojem obisku v Peterburgu največ pogovarjal o tem vprašanju z ruskim carjem. — Grof Goluchowski se sestane s francoskim predsednikom Loubetom in ministrom Delcassejem. — Bogoslovne fakultete v Strassburgu ne bo, ker noče papež odjenjati od svoje zahteve, da bi Vatikan imenoval profesorje, ki bi morali biti le redovniki. — Papeževo zdravje je bilo zadnje dni zelo nepovoljno, ker ga je vročina hudo oslabela. — Srbsko državno posojilo je sprejela skupščina tudi v drugem branju. — Vojna Nemčije in Zjedinjenih držav? Ameriški admiral Tayler poziva Združene države, naj si pomnožijo mornarico, ker si namerava Nemčija prilastiti v Južni Ameriki kolonij ter ni izključeno, da pride še do vojne.

Dopisi.

Z dežele. »Ubogi Germek! Tebe bodo snedli, samo določeno še ni, ali v solati ali v kislem zelju, ki ga kuhajo po konsumih v selški dolini«, tako mi je rekel prijatelj Ivan. Mislim pa sem si, da se vse to tiče tistih dveh dopisov, ki so potekli izpod cilindra »fason Cobbler«, toda vidim, da ni šala, sedaj so me prijeli Železnikarji (?) s kleščami in me djali na nakovalno in mislijo, da bodo naredili iz mene žblje, s katerimi bodo potem pribijali na križ liberalce selške doline. Pa motite se, prijatelji, Germek stoji na hribu, visokem 756 m, in gleda ravno-dušno na vas, kadar se jezite in ga skušate smešiti. Za vaše lajanje proti njemu se briga toliko, kakor za predlanski sneg. Vendar pa vas, prečastite in veleučene može, vprašam, kdaj in kje se je reklo, da pridem jaz na mesto Levičnika v Železnike? To mi odgovorite, ker tega jaz ne vem in če je kdo rekel, izmislil si je in to — laž (laž ima pri klerikalcih domovinsko pravico) nalašč razširil ali z namenom, da oplaši klerikalce, ali pa s tem podi zajca iz grma, da bi letel pred lovci. Se razumemo! Glede izjave Jakliču ne bom govoril z vami, prečastni možje, ker vi tega čisto nič ne razumete, je vsejednako, če to pustimo. Toda hočem vam pa povedati par jasnih besedij glede plačevanja dežele učiteljem. Učitelji smo plačani od dežele. Plača vsak davkoplačevalec nekaj. Plačujejo pa liberalci in klerikalci in tako je pravično, ker imajo vsi

V luninem svitu.

Ruski spisal Tjodor Ljedov.
Umirajoči park je plaval v luninem svitu.
Drevesa, grmovje, ono malo listja in rastlin, beli mramornati kipi, vse se je zdelo strašno in prozorno.
Ugasnil sem svečo in odprl okno; gledal, motril sem vse naokrog, toda opazil nisem nič posebnega.
Nakrat pa sem zagledal temen oblak tam v belem, peščenem drevoredu. Začela ga je oblivati bela luč in poosebil se je.
Še trenotek pozneje sem zagledal nadnaravno prikazen, ki me je gledala s svojimi temnomodrimi, skrivnostnimi očmi.
Izraz teh oči se je izpremenil vsako sekundo; sedaj je kazal nadzemsko razkošje, zamaknenost in radost, kmalu nato pa je bil izraz človeka, ki je izročen smrti.
»Kdo si, nadčlovek?« tako sem vzkliknil nehote. Temnomodre oči so me pogledale, prodrle so mi prav do duše.
In vedel sem, da je bilo to življenje, ki mi je gledalo nasproti, življenje, katero ne obsega družega kot življenje.

otroke, katere uče učitelji. Tako sem tudi jaz plačal od dežele in to plačo zaslužim jaz, kravno zaslužimo vsi učitelji. Ne zasluži pa tisti, ki ne stori svojih dolžnostij in jaz o tem še nisem doživel očitania, nasprotno se trudim, da dosežem, kar mi je v moči, da ne hodijo otroci zastoj v šolo. Plačo zaslužim, tedaj ne očitajte vedno te plače, katere je v primeri s trudom prav zanikrna. Toliko pa tudi rečem, da s tistim denarjem, ki ga plačujete tisti ljudje, ki vedno očitajo plačo, s tistim denarjem bi se plačalo komaj par pastirjev. To povdarjam, ker to očitanje prihaja na vadno od takih, ki najmanj plačujejo. Tukaj je zopet jedna točka, ki vam odpre oči, zakaj ogromna večina učiteljev ni s stranko, ki ima med seboj ljudi, ki očitajo plačo učiteljem in skušajo smešiti in zaničevati učiteljstvo.

Spregovorim pa še nekaj besedij o svoji zadevi glede oznanjevalca liberalizma med našimi kmeti. To vam potrdim, da ljudem marsikaj povem, česar v »Domoljubu« ni ter na ta način samo — odpiram oči.

O tistem hranenju v farovžu pa lepo molčite! To vam svetujem z ozirom na izrek: de mortuis nil nisi bene! Jaz sem v takih stvareh pijeten. Če pa hočete jasno govoriti, govoril bodem jaz še jasnejše in jasnejše, in videli bode, da me ne bode vaše govorjenje nič omazalo. Namenil sem že zdavnaj spregovoriti, da spravim na jasno tisto govorjenje, ki temelji na opravičljivem govorjenju vaških opraviljcev. Ravno zato sem opustil in povem odločno, če me sprostite, da bodem v tej zadevi nastopil v prihodnje odločno ter razložil od A do Z vse in brezobzirno privlekel na dan stvari in osebe, ki vsem ne bodo všeč. To je moj zadnji opomin.

In še preidem k vaši skrbi, da ne pridem v Železnike. Povejte mi, ljudje božji, možje krščanski, ali ste pisali nadaljevanje dopisa na tretji strani v »Slovenec« 1. avgusta 1902 v sanjah ali be-deči? Ali ste res že vsi »šemasti« od same žilndrarske politike? Kje pa je vendar razpisana služba v Železnikih? Kdo me sili tja, ko o tem jaz ne vem ničesar? In zopet v Selce? Ali je tam kako mesto prazno ali bode morda v kratkem? Še enkrat vas vprašam: ali ste šemasti, da pišete take neumnosti, katere še »Bitenčevi flajštri« iz Martinvrha ne ozdravijo? Možje krščanski, svetujem vam: Malo več mislite in manj pišite, sicer pa pozdravljeni in potolaženi bodite, in če vam večkrat tako pride, pritisnite raje »Bitenčev flajšter« tja na glavo in sedite na mrzel kamen blizo Sore in odleglo vam bode.

Germek Anton.

Iz Šmatna pri Litiji. Vrag me vzemi, če bi bil katoliški kristijan pred več leti verjel, kaj bodo sedanje čase naši svederci še vse skupaj spravili. Tako podjetnih ljudi pa res menda v nobenem poklicu ni kakor so kaplani. Vsa čast jim gre. Naša dva »ta mal« in ta velk« sta hotela imeti veselico. Sama je ne moreta prirediti, ker bi jima bilo predolgočas, zato imata pa »Marijino družbo«. Ko so vstanovili to prenepotrebno korporacijo in pa v času misijona so ti črnosukneži s povzdignjenimi rokami prosili fante in dekleta, naj pristopijo. »To Vam je bila agitacija! In da so fante in dekleta vlovili, so jim obljubovali, da bo tudi dosti posvetnega veselja. Obljubili so jim celo, da bodo imeli tudi »terjater« itd. Prišla je torej res težko pričakovana nedelja 3. t. m. »Slovenec« je prinesel vest o slav-nosti in »terjateru«, katere se bode vršila na farovškem dvorišču. Nekaj dni pred nedeljo so nosili deske in brune skupaj ter ogrnili s plahkami. Nekateri so mislili, da pride cirkus Fumagali, ter so se že veselili burkastih klovnov. Vabila so jim šele odprla oči, kaj da bo pravzaprav.

Ali mislite, da bodem morda kritiko pisal o tej veselici? Kaj še! Ta veselica je bila pod vsako kritiko. Par pevskih točk, nad katerim izvajanjem se je lahko zaščitnica teh društvenikov jokala in pa »terjaterska« predstava, o kateri so otroci in »hribci« kaj čudne pojme dobili, potem pa loterija. Bog jim grehe odpusti. Vesel je menda samo tisti, ki je zadel suhega petelina.

Kam je namenjen čisti dobiček? Tudi »Vabila« niso povedala nič in nam sploh o tem ni treba ugibati, ker to tako

vemo. Povabljen je bila ljubljanska katoliška mladeniška družba, katere je pravzaprav gostovala na farovškem »terjateru«, za katero je bilo menda plačati vožnjo in dijete. Da je bil tudi sv. Peter vesel te slavnosti, je dokaz to, da je poslal »žegen« v podobi dežja in je publikum pod dežniki sledil »umetniškim« izvajanjem, katere so »gospodje« z galerije t. j. s farovških oken gledali. Tudi »avtorja« jedne igre, katere se je predstavljala, je bilo videti na galeriji. Obiskovalci te veselice so prišli ure daleč s hribov ter se vračali veselih obrazov domov. Ker je obšinstvo razven »umetniškega užitka« podrla tudi nekaj plank in polomilo pol tucata stolov, so naši prireditelji prav lahko zadovoljni z vspehom.

Pa še nekaj. Predsednico Marijine (?) družbe so izključili, ali je sama izostala. Ne vemo vzroka. Ta ubožica je neke pravila, da je bil skrajni čas, da ni več zraven, sicer ji zmanjka denarja, ker to društvo silno stane, končno pa bi bila še »frdamana«, ker v društvu se godé čudne reči. Ona bode najbolje vedela, torej naj jo le vsak sam vpraša, katerega zanima.

„Antiklerikalec“.

Iz Renč na Goriškem. Tu so imeli minuli mesec starešinsko sejo. Ta seja ni bila pravilna, kakor tudi druge seje niso bile pravilne. Posebno pa glede kaplanove plače niso sklenili po postavi, kajti sklenili so plačevati na obroke, kar se ne vjema ne z deželno in ne z državno postavbo. Zato pa se mali posestniki in nekoliko starešin upira, nepravilnim sklepom. Obračamo se na pristojno oblast, da bi prisilila občino sklepati o občinskih rečeh po postavi. Minula leta so male posestnike kar iz kože devali, in zdaj pa že v meso kljune zadirajo. Pred volitvijo so se neki starišini jako sladkali, a zdaj so še slabši kot stari. Vzrok je, da eni nimajo razuma, drugi se pa dajo obrniti za vsako malec. Nekateri posestniki in starešine jim zobe kažejo, ravno tisti ki so jih imeli za tepee, zdaj pa ravno ti tepei kažejo pot na postavbo. Zdaj tudi za zvonove sklepajo, ker so se zvonovi pobili. Radovedni smo, kakšni bodo ti zvonovi! Najbrž jih bodo prvačkoveci iz mačevlja spleli, da se ne bodo renške gospe strašile. Pa tudi še te zvonove bi bili kmalu naložili posestnikom, da jih plačajo če bi ravno iz mačevlja spleteni bili. V drugič razjasnimo občinske stare račune.

Več občinarijev.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XIII.

Navedli smo italijanski narod kot vzgled, kako pogubno vpliva klerikalizem v kulturnem, političnem, gospodarskem in pravem oziru. Specialno v kulturnem oziru je bila kristijanska cerkev od vsega početka, namreč čim se je začela oddaljevati od Kristusovih nauk in snovati svojo teologično stavbo, kulturi neprijazen element.

To je popolnoma naravno, saj je cerkev s privzetjem sv. pisma stare zaveze dobila sveto knjigo, ki je obsegala razodeto modrost ter smatrala vsako raziskovanje prirode i. t. d. za pregrešno upornost proti božjemu razodetju. To stališče cerkve je bilo za človeštvo prava nesreča in čim bolj se je cerkev razvijala v tisti smeri, kakor smo jo označili v prvih člankih, v toliko ostrejšje nasprotje je prišla s kulturnimi prizadevanji raznih narodov. Že stari cerkveni očaki so zaničevali vsako znanost in umetnost. Sveti Ambrozij je učil, da »znanost je škodljiva neumnost«, kateri se naj obrne hribet in da »bavitise za astronomijo, zasledovati hod solncea in zvezd ter delati zemljevide o deželah in morjih pomeni, spravljati v nevarnost izveličanje duše«. Sveti Avguštin dovoljuje sicer, opazovati tek meseca, pa samo zato, ker se sicer ne da določiti, kdaj je Velika noč, v ostalem pa obsoja astronomijo in zlasti vsako umetnost.

Cerkve se je krčevito držala od židov prevzete svetovne kronike in deloma se je držila še danes. Sicer so Pitagorejci že 250 let pred Kristusom učili, da je naša zemlja okrogla in da se suče samo ob svoji osi, ali cerkev tega ni verjela in tudi ni pustila verjeti, neno branila in zatirala je raziskavanja kakor o drugih stvareh tako tudi o tej, ker je čutila, da je to zamore podreti fundamente njenih nauk. Že sv. Avguštin je proglašal mnenje, da je bedasto misliti, da je naša zemlja okrogla in cerkev je učila, da je naša zemlja raven četverokotnik, ki je na vseh štirih

strane obdan od zidov, ki drže nebo, kjer prebivajo Bog in angeli, spodaj pod tem četverokotnikom pa je pekel!

Tega nauka se je cerkev stoletja držala in ga branila z ognjem in mečem. Ali hrepenenje po spoznanju resnice je bilo večje kakor strah pred grmado. Že v 9. stoletju je Skotus Erigena začel učiti, da se more in sme naravno raziskovati. Ta pobožni mož je bil vsled tega na povelje papeža Nikolaja I. spoden iz službe in umorjen, a še več stoletij po njegovi smrti je dal papež Honorij III. vse njegove spise sežgati. Ko je papež leta 1493. daroval Špancem ves že razkriti in še ne razkriti svet, ki leži zapadno od gotovega širjavne stop. je čisto gotovo smatral, da je svet četverokoten, kajti ker je svet okrogel leži zapadno od te širjavne stopinje sploh vsa zemlja! Te pa papež ni hotel darovati Špancem, saj je vzhodno stran daroval Portugalcem. Tudi ko je Kolumb prosil špansko vlado, naj mu da sredstev, da potuje na zapad, na katerem zapadu je razkril Ameriko, so teologi-profesorji na vseučilišču v Salamanci začeli velikansko vojno proti njemu. Dokazovali so iz svetega pisma in iz spisov cerkvenih očakov, da je tako potovanje bogokletje in da bodo vsi udeležniki tega potovanja, ko pridejo »na kraj četverokotne zemlje, popadali v peko!«

Vsak upor proti temu nauku je cerkev ubila. Toda Leonardo da Vinci ni zastoj klical »zemlja ni središče vsega univerzija, nego navadna zvezda, kakor so druge«. Vzlic vsem cerkvenim prepovedim so pogumni možje nadaljevali raziskovanje nature in šli rajši v smrt na grmadi, kakor da bi priznali cerkveno avtoriteto. Tem možem, izmed katerih je cerkev dala mnoge sežgati, se imamo zahvaliti za največji del sedanje kulture. Sto let potem, ko je Leonardo da Vinci izrekel vedno znamenite besede »Il moto è causa d'ogni vita«, je Giordano Bruno že spoznal ves solnčni sistem in spoznal, da je naša zemlja le droben atom v vsejmiru, a predno je Bruno izdihnil na grmadi, se je rodil Descartes, ki je oznanil principialni dvom o cerkvenih naukih in zahteval neustrašeno iskanje resnice.

Zaman se je cerkev trudila, udušiti hrepenenje po spoznanju resnice in izsiliti vero v njene nauke. Tomaž Akvinski je skušal žejo po spoznanju pogasiti s tem, da je ponujal človeštvu božjo vsevednost. Tomažev sodobnik, Roger Bacon, se je po pravici norca delal iz »dečka, ki vse uči, pa sam ničesar ne ve«. Sveti Tomaž Akvinski je učil, da zadostujejo cerkveni nauki v zvezi z Aristotelom, da se na vsako vprašanje lahko odgovori z apodiktično sigurnostjo in je obsodil in ž njim vred tudi cerkev — vsako dalnje raziskovanje. Ta Tomaž je bil proglašen svetnikom in so njegovi spisi še danes podlaga filozofične izobrazbe rimskih katoličanov, veliki Roger Bacon pa je moral v ječo!

Tomaževi vsevednosti, torej cerkvi, se je zahvaliti, da so bila že začeta matematična, filozofična, astronomična in filologična raziskavanja za tri stoletja inhibirana.

Take so zasluge cerkve in proslavljenega Tomaža Akvinskega za kulturo. Da je tomistična vsevednost smrt vsakega iskanja vednosti, leži na dlani in vendar, da, bolj kakor kdaj poprej, je Tomaž Akvinski danes merodajen v cerkvi. Tomaž Akvinski je vseveden, a svoj sistem je zgledil na podlagi, da je filozofija in sploh vsa znanost deklarirana. Cerkev stoji na njegovem stališču. L. 1879. je papež izdal encikliko »Aeterni Patris«, s katero se je začelo tomistično gibanje, ki meri na to, podreti vse, kar so veliki misleci ustvarili od 13. stoletja sem, podreti vso sedanjo kulturo in človeštvo vkovati zopet v tiste moralne ter intelektualne spone, ki jih je bilo v trdem boju proti cerkvi razbilo.

Čim je bilo dognano, da je naša zemlja okrogla, da visi v zraku popolnoma prosto, je bil že tudi pri rokah veliki Kopernik, ki je našel, da so tudi solnce, zvezde in mesec planeti, ki prosto v zraku vise in niso pribiti na nebeski svod, kakor je učila cerkev. Seveda je cerkev koj nastopila in je prepovedala Kopernikov nauk in ta prepoved je ostala v veljavi cela stoletja in cela stoletja je bilo bogokletje, če je kdo verjel, da je zemlja okrogla in da so solnce, mesec in zvezde planetje, kar ve danes in se uči vsak otrok v zadnji hribovski vasi.

Kakšen vpliv so imela ta razkritja in druga, ki so nastala na njih podlagi, na razvoj vseh razmer, tega seveda ne moremo popisati, saj ni naš namen, pisati zgodovinske razprave, ampak le pojasniti, odkod izvira kulturni sovražno stališče cerkve: iz strahu namreč, da iskanje in razkrivanje resnice ovrže njene nauke.

Dalje v prilogi.

To se je tudi res zgodilo. S spoznavanjem nature je postalo dogmatiziranje in usum Delphini otročje. Astronomična razkritja, da je zemlja okrogla, da je planet, ki visi prosto v zraku in da vise tako tudi solnce, mesec in milijone zvezd, da ni naša zemlja jedini planet, nego da jih je na milijone, ta razkritja so zadala smrtni udarec teologičnemu nauku o peklu, ki je pod zemljo, o nebesih, ki so nad zemljo in o tem, da je naša revna zemljica središče vsega univerzija. In naravno je, da je na mesto cerkvenega svetovnega naziranja stopilo drugo in da je kulturno gibanje narodov šlo svojo pot, ne meneč se za nauke in želje cerkve. Na tem potu pa je spomenikov kar po vrsti in vsak priča o mučenikih, ki jih je cerkev pogrnala v smrt, ker so iskali čisto in pravo resnico ter delali na srečo narodov!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. avgusta.

— **Osebnosti.** Okr. glavar v Celju, g. Rudolf baron Apfalter, je imenovan namestniškim svetnikom. — Višji železniški stavbni komisar v Novem mestu g. Matija Wolfschütz je premeščen v Wolfsberg.

— **60letnica Strossmayerjevega doktorata.** »Slovenska Matica« je poslala jubilarju za to priliko brzojavno čestitko, na kar je dobila »Matica« sledeči odgovor: Slavnoj »Slovenskoj Matici« u Ljubljani na jučerašnji njeni čestitci o doktorske mome jubileju izjavljujem ovijem najtopliju moju hvalu. Bog dragi blagoslovio vriednu Maticu na korist i pravu prosvjetu čestitoga i meni toli dragoga slovenskoga naroda. — Sa osobitim poštovanjem I. I. Strossmayer. — Urogat. Slatini, dne 6./VIII. 902.

— **Naši inserati** bodejo »Slovenca« in morda še kak drugi list zelo v oči, saj so ti inserati priča, da dominira naš list tudi v gospodarskem življenju in da mora pri nas inserirati, kdor hoče imeti od inserata vspeh. Zavist in jeza pa ne dasta klerikalcem in njih prijateljem miru, vati in vsak čas se obregnejo ob nas zaradi kakega inserata, dasi sami radi vsprejmejo vsak inserat, naj jim ga da kdorkoli, in sprejmejo ga še za vsak denar, kar delajo samo taki listi, ki vedo, da inseriranje pri njih ne zaleže. Pri našem listu je tako kakor pri »Slovencu« in pri družih slovenskih listih, pri vseh brez izjeme, da je inseratni del lista vsakemu pristopen. Kakor trgovec ne vpraša človeka, ki pride kaj kupiti, kakega mišljenja da je, ampak proda svoje blago vsakemu, kdor je plača, tako tudi v inseratnem delu vsakega slovenskega lista vsakdo lahko ponuja svoje blago in išče uslužbenec, če jih potrebuje. Če sme v »Slovencu« nemško-židovska banka »Merkur« iskati odjemalcev, če smejo Nemci in Lahi v njegovem inseratnem delu iskati dobička od Slovencev, če smejo v »Edinosti« Aleksander Levi Minzi, laško-španjolski žid in razni Nemci in Lahi ponujati svoje blago in vabiti Slovence k sebi, zakaj bi ne smeli mi priobčiti inserata, v katerem ponuja »Štajerc« sposobnemu človeku zaslužek, zlasti še, ker »Štajerc« nikdar ne piše proti slovenskim narodnim težnjam, nego le proti klerikalizmu. Ne, ljubi prijatelji okrog »Slovenca« in okrog »Edinosti«, tako se ne gremo! Če je pri Vas inseratni del lista vsakemu na razpolago, sme biti tudi pri nas. Mi ne živimo od zraka in tudi nimamo tajnih fondov, kakor klerikalci. Navezani smo na zaslužek. To klerikalci dobro vedo in zato tudi zdajnjazd zaupijejo, misle, da bomo mi začeli odganjati inserente, ki bi potem seveda bili prisiljeni iti k »Slovencu«. Ta račun je pa napačen! Inseratni del vsakega lista je kakor tabla na hiši, kjer se nabijajo plačati. Tako je na vsem svetu, pri Čehih, Hrvatih, Rusih in Poljkih ravno tako, kakor pri Francozih in Italijanih, pri Angležih in Nemcih. Mi smo ostrejši, mi cenzuriramo inserate glede politične vsebine in bi ne priobčili inserata, ki bi obsegal politično polemiko v smislu, s katerim se ne strinjamo, med tem ko so nemški liberalni listi na Češkem že priobčevali protiliberalne politične polemike nekega patra med inserati. Pri nas je uredniški del lista strogo ločen

od inseratnega dela, pri »Slovencu« pa ne, saj je »Slovenec« pred nekaj leti priobčeval od neke židovske banke plačane politične članke, da je dobil od dotične banke inserat. Pri nas in pri vsakem poštem listu je kaj takega popolnoma izključeno, kajti listu, ki tako postopa, kakor v rečenem slučaju »Slovenec«, se lahko in po vsi pravici očita, da je podkupljiv. Če želita »Slovenec« in pa »Edinost« — tej bodi na uho povedano, da smo bili mi zadnjič še vse drugače »pafa«, ko smo čitali v njenem uredniškem delu neko poročilo — se to poglavje še lahko nadaljuje.

— **Električna železnica iz Trsta na Opčine ali najnovejši tržaški škandal.** Piše se nam iz Trsta: Električna železnica iz Trsta na Opčine je dograjena. Te dni se je mudila tu z Dunaja poslana tehnična komisija, da izvrši kolavdacijo. Komisija je izrekla, da je prog a od Gairingerjeve vile do Opčine nerabna in ne dovoli, da bi se po tej progi vozilo, ker je svet tu preslab in preveč strm in bi bila nevarnost za občinstvo velikanska. Zakaj se je železnica tod zidala? Zato, ker so hoteli laški mafiozi napolniti svoje žepe. Posestniki tega sveta, koder se je speljala železnica, so ali sami voditelji laške stranke ali pa prijatelji teh spekulativnih ljudi, in ti so izposlovali, da se je železnica speljala po tej progi, da bi svoja posestva dobro prodali. To se jim je posrečilo — škodo pa bodo trpeli drugi. Tako živimo v Trstu, tako se varujejo tudi javne koristi!

— **Shod na Nabrežini.** Na dvorišču g. Caharije se je vršil v nedeljo shod, kateri je sklical goriška narodno napredna stranka. V »Rdečem Praporju« je izšel poziv na socijalne demokrate, naj se udeležijo shoda v obilnem številu. Došel je tudi njih vodja sodrug Kopač iz Trsta. Vreme je bilo neugodno, da so izostali delavci iz vseh okoliških vasij; vendar je bilo poslušalcev okoli 400. Shod je trajal nad 3½ ure. Od izvrševalnega odbora narodno napredne stranke sta prišla gg. dr. Treo in A. Gabršček. Prvi je govoril dr. Treo. Razvil je pred vsem narodnostno vprašanje v delavstvu in potem prešel na nabrežinske razmere, kolesarsko obrt in nevarnosti, ki jej pretijo od vseh strani. — Odgovarjal mu je takoj sodrug Kopač. Hudo je prijemal delodajalce ter pozival jih, naj se tudi oni združijo, kakor so se delavci, da odpravijo konkurenco. Iz vsega njegovega govora pa je donela lehkomišelnost delavskega nra v, t. j. naj vso to obrt v Nabrežini hudič vzame, ako hoče, saj bo to v škodo le našim dosedanjim pijavkam in volkovom; ako pojde ta obrt v druge kraje, mi delavci zavezemo svoje »pinkelce« in pojdemo za njo, ali pa jo prevzamemo delavci sami v svoje roke. Za Kopačem je obširno govoril A. Gabršček. On je najprej razložil stališče narodno-napredne stranke v delavskem vprašanju, potem pa je zavračal nazore in trditve predgovornika Kopača. Vsi poslušalci brez izjeme so živo sledili govorniku, ki ni ostal g. Kopaču prav ničesa dolžan. Ker se je držal strogo stvarnega stališča ter pobijal nasprotnika v fini obliki, so ostali tihi tudi najbolj vroči Kopačevi so mišljeniki, kar jim služi le v čast. Odgovarjal je zopet sodrug Kopač. Začetek je bil manj stvaren nego — agitatoričen za demokratsko stranko. Zato je sodrug Kopač čisto napačno citoval Gabrščkove besede, češ: narodno-napredna stranka ni delavska stranka, zato, delavci, nimate s to stranko nič skupnega itd. — Gabršček je takoj protestoval proti temu zavijanju in ponovil svoje besede, da: narodno-napredna stranka ni ne samo delavska, ne trgovska, ne obrtniška, ne kmečka, ne veleposestniška, ne uradniška, marveč je narodna in napredna s duhom časa, ona objema v svoji sredi vse one, ki hočejo ostati svojemu slovenskemu rojstvu in zemlji itd. itd. — Sodr. Kopač je zopet trdno prijemal gospodarje, govoril o žuljavih rokah in sestradanih delavcih, torej same take lepe reči, o katerih kaj radi slišijo delavci. Na koncu sta dr. Treo in Gabršček odgovorila le v nekolikih stavkih, ker je bilo treba oditi na kolodvor.

— **Protestni shod v Rojanu.** V nedeljo popoldne se je vršilo v Rojanu zborovanje tamošnjih župljanov z namenom, da se združijo v skupen protest proti postopanju župnika Jurizze ob imenovanju cerkvenega starišine. Udeležba je bila mnogoštevilna. Nastopilo je več govornikov, ki so z rastočim ogorčenjem protestovali proti postopanju župnika Jurizze. Ogorčenje poslušalcev pa se je kazalo v glasnem pritrjevanju govornikom in v viharjih protestnih klicih na adresu župnika in še bolj na adresu dekanata, ki je po župniku Jurizzi samovoljno predlaganemu novemu starišini izdal dekret. Posebno viharno je bilo, ko je jeden govornikov pojasnjeval dokumentirano, da se imajo na podlagi predpisa cerkvene oblasti od leta 1863. in potrjenega od posvetne oblasti dne 7. maja 1874, cerkveni ključarji voliti, a volilno pravico da imajo vsi župljani. Glasom dotičnega predpisa mora biti cerkveni ključar dober kristijan, ki točno opravlja svoje verske dolžnosti, mora biti posestnik v Rojanu, ki ni zadolžen in ki uživa zaupanje župljanov. Oseba, ki ne zadošča vsem tem pogojem, ne sme biti potrjena od višje cerkvene oblasti, radi česar je tudi ni smeti voliti. Oseba pa, ki jo je brez vednosti župljanov predložil župnik in potrdila višja cerkvena oblast, ni po rodu Rojančan, je brez premoženja, ne uživa zaupanja Rojančanov in absolutno nima potrebne inteligence, da bi umel cerkvene račune. To je — tako je izvajal dotični govornik — očitna samovoljnost od strani župnika Jurizze in pljuska v obraz rojanskim župljanom. Sprejeta je bila nastopna resolucija: »Javni shod, zbran dne 3. avgusta 1902 v prostorih rojanskega posojilnega in konsumnega društva, protestira energično proti imenovanju Luigi Gustina za cerkvenega ključarja župne cerkve v Rojanu, kateri protest naj se odpošlje osrednji vladi, nuncijaturi na Dunaj ter sv. Stolici v Rim.« Taresolucije je bila enoglasno vsprejeta od vseh navzočih.

— **Konsum v Češnjici.** Iz pod Rakitovca se nam piše: Neradi se pečamo s konsumnimi društvi s temi »osrečivatelji« ljudstva — ali kar uganja ta konzul na Češenci, je že malo preveč, da bi molčali. Človek bi prišel kmalo do zaključka, da za konsume ni nobene postave. Prodaja se vse in vsem — bodi si ud ali ne, pijančuje se noč dan, včasih skoraj do jutranje ure a da se včasih za spremembo tudi stepejo, je umevno. — Seve se godi vse na katoliški podlagi. V nedeljah in praznikih, ki morajo drugi obrtniki ob 4. uri prodajalne zapreti, se tukaj prodaja in pije pozno v noč. Sliši se, da tudi strup prodajajo. In za vse to nimajo merodajni faktorji nobenih oči. Neka prejšnja lastnica prodajalne v Češenci je bila skoraj vsaki mesec k okrajnemu glavarstvu klicana in mnogokrat kaznovana — samo radi tega, ker je semtertje kak kozarec žganja ven prodala. — Seveda ta ženska ni bila pristašinja konzulcev — zato so jo preganjali in po najetih ljudeh pred hišo prežali in vedno tožili. Ta ženska je samo radi teh poštenjakov morala kraj zapustiti, ker bi jo bili drugač na katoliški podlagi (po Krekovi metodi) uničili. Pri sedanjih posestnicah te hiše, katera je pa pristašinja konzula, je pa vse dobro in prav — ako se tudi žganje prodaja. Kdor je z njim, sme vse, nasprotno ga prav po krščanski ljubezni uničiti. In te ljudi naša ljubezniva duhovščina dejansko podpira — njih delovanje odobruje in hujska proti drugim nekonzulcem. (Dr. Krek bi imel neveljavne zasluge.) Vsega obžalovanja vredno je, da merodajni faktorji nič ne vidijo, kako se konzulci vsem postavnim naredbam rogaajo. Županstvu je gotovo vse to znano — ali menda se konzulcev boji. — Žendarmarija, katera sicer vse stakne, zatise zdaj eno oko zdaj pa obe očesi tem, ko vsacega zasebnika ali obrtnika za vsako malenkost, naznani da mora romati pred okr. glavarstvo ter bo tam kaznovan — ne vidijo tukaj ničesar dasi se postava vsaki dan v konsumu z nogami tepta. Zadruga na Češenci je navadno konsumno društvo, navadna prodajalnica, s tem razločkom, da drugi trgovci se morajo vsem postavam in naredbam uklanjati in visoke davke plačevati — mej tem ko za konzume nobena postava ne velja.

— **Občinska knjižnica v Kobaridu.** — Kobariški rojak gosp. notar Ignacij Gruntar v Ribnici je bil sprožil pred leti misel, naj bi ustanovil trg Kobarid svojo občinsko knjižnico. V ta na-

men je izročil izdatno svoto. Od oktobra l. 1900. že deluje ta »Občinska knjižnica«. Občina prispeva vsako leto s primerno svoto. Kako imenitno vrši svojo nalogo, dokazuje zapisnik izposojevalcev, iz katerega je razvidno, da jih je bilo do konca julija že — 1200.

— **Podiranje preti tudi v Gorici,** in sicer je poslopje kmetijske šole, sezidano pred kakimi 20 leti, tisto, ki preti, da se podere. Ko so zapazili nevarne razpoke, je šla na lice mesta komisija, katera je konstatovala nevarnost, dala poslopje izprazniti ter zapreti ulico kmetijske šole in Št. Petersko ulico.

— **Uradna slovenščina.** C. kr. poštno-hranilnični urad razpošilja listke naslednje vsebine: Poštno-hranilnični urad se počasti, poslati Vam o prilogo in izvod Pravil za poslovni promet poštne hranilnice za laskavo porabo. C. kr. poštno-hranilnični urad. — To je slovenščina poštno hranilničnega urada!!

— **Izžrebani porotniki.** Za prihodnje zasedanje porotnega sodišča v Ljubljani, ki se začne 4. septembra, so izžrebani kot porotniki gg.: Jakob Accetto, Ivan Belič in Ferdinand Dragatin iz Ljubljane, Jakob Dolinar iz Primskovega, Rudolf Drinovec iz Kranja, Anton Dolžan iz Radovljice, Ivan Ferjan s Save, Anton Globočnik iz Tržiča, Karol Jelovšek z Verda, Adolf Kordin iz Ljubljane, Peter Kraigher iz Postojne, Fran Kašman iz Škofje Loke, Jos. Kandušar iz Mengša, Ivan Košir iz Kamnika, Anton Luckmann in Fran Mally iz Ljubljane, Jos. Mankoč iz Radohove vasi, Jos. Mavc s Planine, Vinko Majdič iz Kranja, Alojzij Minatti z Iga, Fran Orešek iz Ljubljane, Konrad Pecher iz Škofje Loke, Jurij Pezdinik iz Dovjega, Fran Pevc iz Zajelš, Makso Samassa, Ivan Seunig, Edvard Schlegel, Anton Slova, Ferdinand Stare in Josip Strzelba iz Ljubljane, Lovro Sušnik iz Škofje Loke, Anton de Schiava iz Cerknice, Viljem Tönnies in Anton Topolavec iz Ljubljane, Vinko Theuerschuh iz Tržiča in Anton Zadnik iz Senožeč. Namestniki so gg.: Andrej Boucon, Makso Brus, Filip J. Fajdiga, Ignacij Kessler, Peter Pirc, Gregor Podrekar, Andrej Taškar, Jakob Trpinc in Edvard Zelenka, vsi iz Ljubljane.

— **Učiteljska vest.** Za učiteljico na gluhonemnici v Ljubljani je imenovana gđc. Pavla Vodušková. Včeraj je bilo napačno tiskano »Vodnikova«.

— **Originalen žganjar.** V torek smo posneli po »Laibacher Zeitung« notico o ponesrečenju Martina Gorjanca iz Primskovega. Ta Martin Gorjanec nas je danes razveselil s prav originalnim — pravkom!! Mož nam piše: Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona, prosim, da prijavite naslednji popravek čez notico v št. 178 od 5. avgusta v »Slov. Narodu« dnevnice »Pijančev konec«. Ni res, da sem jaz znan čestilec jeroša; res pa je, da pijem rad žganje. Ni res, da sem se ga jaz v petek tako nalezal, da bi bil domov grede na Primskovem padel po bregu; res je pa, da sem šel ležat na kraj struge Kokre, da bi izspal pijanost, pri tej priliki sem pa padel čez 30 m globoko pečino v Kokro. Ni res, da sem se ubil; res je pa, da sem še živ in zdrav, kar tudi Vam, gospod urednik, želim. Martin Gorjanec. — Mož je res živ in zdrav, četudi je padel čez 30 metrov globoko pečino in, kakor se kaže, bo tudi še naprej rad pil žganje. Pa bi bilo res škoda tacega — originala.

— **Godba prostovoljnega gasilnega društva v Kranju** priredi v nedeljo, 10. t. m., koncert na vrtu hotela Loujzinskih toplic na Bledu. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina 60 vin.

— **Posledica javnega nasilstva.** Jakob Nachtigal, 46 let stari ključarski mojster iz Cerkel, je klical ponoči svojega dekleta. Ker mu ni hotel odpreti, je začel pred hišo razgrajati, kar je čul mimoidoči patrolujoči orožnik, ki ga je svaril, da naj bode miren. Nachtigal pa le ni maral za opomin in se je orožniku še zoperstavljal. Le ta ga je sunil z bajoneto v stegno, vsled česar so ga prepeljali v deželno bolnico. Nachtigal je vsled te rane umrl.

— **Ljubico zastavil.** Znani postopač Jožef V. poiskal si je bil včeraj ljubico. Bil je brez denarja. Toda dobra misel mu je prišla v glavo. Misli si je;

»Ker nimaš ure, da bi jo zastavil, poskusi to z ljubico«. In res jo je peljal v neko gostilno ter tam popival z njo celo dopoldne. Preživel ga je tako naglo, da si še misliti ni mogel, kdaj mu je čas potekel. Natakaraica mu je stregla z najboljšo prijaznostjo, misleč si, da bi bil to dober »Stammgast«, ker toliko porabi in ne šteti prav nič. Ko je bil še poobedoval, začelo mu je postajati mračno. Plačati, ali iti s policajem, si je mislil, toda to se ni zgodilo. Poklical je natakaraico in rekel, da gre domov po denar, ta čas pa bode ostalo dekletu tukaj. Natakaraica se je bila s tem zadovoljila, toda čakala je ona, kakor tudi osramočena ljubica V., zastoj. Šel je, a ni ga bilo več nazaj. Ljubica je šla brez fanta, natakaraica pa je izgubila zaupanje v dobrega »Stammgasta«.

— **Nesreča.** Fran Logaja, 30 let stari hlapec, je v ponedeljek valil sode v klet. Eden mu je bil ušel in ga na nogi tako poškodoval, da so ga morali prepekljati v deželno bolnico.

— **Tatvina.** Hlapcu Blažu Kregarju je ukradel njegov tovariš hlače, vredne 8 kron.

— **Koncert društvene godbe** pri »Lloyd« ne bo danes, marveč v soboto.

* **Najnovejše novice.** Tri sumljive osebe so prišli blizu Gradške, ki trdijo, da so pruski Nemci, a nimajo nikakih dokumentov, pač pa so našli pri njih bodala in revolverje. — Z gobami se je zastrupil v Šopronju neki voznik in dva njegova otroka. — Samomori na Dunaju. V mesecu juliju si je vzelo na Dunaju življenje 48 oseb. — Nova pokrivala za francosko vojaštvo je ukazal uvesti vojni minister, ker se preveč množijo slučajji solnčarice pri vojaštvu. — Turista brez glave so našli med visokim skalovjem blizu Zermatta. Padel je več sto metrov globoko ter si odbil glavo. Ponesrečeni je sodni asesor Mass iz Berolina. — Dve ulici sta zgoreli z 18 skladišči v Larnu pri Belfastu. — Norca obsodilo na smrtje lvoosko sodišče zaradi poskušnega umora. Najvišje sodišče pa je dalo dognati, da je dotični mož tako slaboumen, da niti ni razumel, kaj je smrtna obsodba. Oddali so ga v norišnico.

* **„Najvažnejša“ preosnova učiteljskega** je po klerikalnih nazorih — upeljava cecilijanskega in gregorijanskega cerkvenega petja. Cecilijansko društvo v Solnogradu je poslalo z nekaterimi drugimi enakimi društvi Avstrije skupno prošnjo naučnemu ministrstvu, naj se preskrbi učiteljskimom vsestransko izvežbanje v orgljanju in gregorijanskem petju. In naučno ministrstvo je tem nevednim tercijalom res odgovorilo, da se bo oziralo na predložene želje pri prihodnjem posvetovanju o reorganizaciji imenovanih zavodov. Iz tega se nam pokaže dvojno: kako prezirljivo mislijo cerkveni krogi še vedno o učiteljskem poklicu, v katerem bi naj bil najvažnejši predmet orgljanje in latinsko petje, dasi dandanes iz skoposti naši župniki skoraj povsod poverjajo orgljanje svojim mežnarjem, ker na ta način »masjon manj košta«, značilno pa je še bolj, kak duh veje v naučnem ministrstvu. Razne prošnje učiteljskih društev za preosnovo gmotnega stanja in disciplinarnih zakonov ne najdejo na Dunaju odmeva, nekaj pri-smojenih cecilijanskih tercijalcev pa najde v ministru toplega zaščitnika.

* **Boj s samomorilko.** V ponedeljek zvečer je zaslial policaj iz neke hiše na Dunaju klice na pomoč. Tekel je tja ter zagledal iz družega nadstropja skozi okno viseti neko žensko, katero je mož v sobi z zadnjimi močmi držal. Policaj je stekel po stopnjicah, razbil vrata ter v zadnjem trenutku zgrabil visečo žensko, ker so že bile možu roke povse otrpnile. Bila je to 33letna žena trgovskega pomočnika. Mož se je bil ravno vrnil z vojaških vaj ter zvedel, da mu je bila žena med tem časom nezvesta s sobanom. Ker je sobana vsled tega spodil, si je hotela žena vzeti življenje.

* **Srečna Španka.** Ameriški listi poročajo: Podrobnosti o vsakdanjem življenju mladega španskega kralja dokazujejo, da »veličanstvo« ni prave pameti. Alfonzu ne zadostuje da s svojo materjo grdo ravna, kajti sedaj je prišel celo ministre razžaljevati. On je podedval vse strasti in ostale dike svoje stare matere kraljice Izabele, ki je vkljub notorične »nrvnosti« dobila od papeža »rožo čednosti«. Sedaj se je sprl z vsemi sorodniki. Noč in dan pijančuje z lahkomišljenimi »dvorniki« in demimondkami. Pri vsem tem pa sklicuje ob vsaki priliki na znano »po božji milosti«. Ako pa kedo ugovarja njegovim večinoma otročjim ukazom, potem kolne in besni, kakor da bi bil umobolen. Večkrat odide preoblečen v najbolj razupita dela mesta Madrida in se vrne pozno v noč pijan domov. Ko ga je kraljica radi tega posvarila, jej je dejal, naj molči, češ, da je on gospodar in da mu ona nima ničesar ukazovati. Ko mu je pa kraljica dejala, da je

njegova mati, zapretil jej je, da jo bode ukazal na ulico vreči. K sreči je prišel v tem trenutku k njemu njegov spovednik, ki ga je potolažil. Od takrat nadalje pa ostane kraljica vedno v svojih prostorih, in vidi svojega sina le tedaj ako to zahteva dvorni red. Splošno se sodi, da je kralj slaboumen, kajti večkrat se obnaša kakor pravi idijot. Stoprav pred »kronanjem«, hodil je pol dneva nag po palači češ, da je obleka brezpotrebna. Večkrat ukaže rano zjutraj alimirati vso madridsko posadko.

* **V Zgornjem Egiptu pojavila se je kolera** prav močno in je po uradnih izkazih od 15. julija t. l. nadalje obolelo za to boleznijo 271 oseb in od teh 192 umrlo. Tudi v Kairi je bilo 138 slučajev in od teh 132 smrtnih. Naše notranje ministrstvo izdalo je 25. in 27. julija t. l. vsled tega stroge odredbe na vse deželne politične oblasti, oziroma na pomorske zdravstvene urade.

* **Štirikratni umor,** Vsled ljubosumnosti je v Portlandu natakara A. L. Belding ustrelil svojo soprogo, svojo taščo, gospo Me. Crockey in mladeniča Frank Woodwarda, ter smrtno ranil svojega tasto. Belding se je pred osmi leti poročil vendar pa je že dalj časa živel ločeno od svoje soproge, ki se je vrnila zopet k svojim roditeljem. Pri slednjih je stanoval tudi imenovani Frank Woodward, ki je bil vzrok Beldingove ljubosumnosti. Belding je prišel nedavno v stanovanje svoje soproge, držeč v vsaki roki revolver. V veži ga je srečal ljubček njegove soproge, kateremu je rekel: »Vi pridete prvi na vrsto!« in ga takoj ustrelil. Na to je odšel v stanovanje in ustrelil soprogo ter taščo, ki sta ostali na mestu mrtvi, dočim je njegov tast smrtno ranjen. Po storjenem činu se je morilec mirno javil oblasti.

* **Napačne šege.** Neki angleški list pripoveduje: Obleka je igrača mode, a če bi moški oblekel žensko obleko, bi ga »nagovoril« policaj. Svoje dni so se dame spodtikale nad tem, da so kolesarice »jahale« svojega konja v kratkih hlačicah. Inače je pač v deželah, kamor še ni predrila evropska omika: ondi nosijo vobče ženske hlače, moški pa krila. Tako je, recimo, še dozdaj v oddaljenih švickih in španskih vaseh. V Arabiji človek na prvi pogled stežka razpozna moža od ženske. V Tunisu, Perziji, na Abezinskem, v nekaterih pokrajinah Indije hodijo ženske v moški obleki. Kartaginje ne sijo mične hlače, kakor jih vidimo pri naših kolesaricah, v turških haremi nosijo »milostive« ohlapne hlače. Nasprotno pa nosijo izbrani škotski polki, ki so se odlikovali pri Waterloo, pestre predpasnike. Tudi na Grškem in v provinciji Mureji na Španskem nosijo možje predpasnike.

Društva.

— **Moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Kamniku.** Velika in vrtna veselica, katero ste priredili podružnici v nedeljo dne 3. avgusta t. l., vspela je nad vse nepričakovano dobro v korist prekoristne družbe. Imela je namreč 82616 K dohodkov, stroškov za prireditve veselice 14402 K; torej čistega dobitka 682 kron. Odbor obeh podružnic sklenil je 600 K porabiti v ta namen, da si pridobi novih pokroviteljev oz. pokroviteljic. Glavalo se je za g. Niko Zadnikarja, višjega zdravnika; nadalje za gospo Marijo Fischer, predsednico ženske podružnice in gospo Ano Krautovo. Živeli! Ostalih 82 K sem pa naložil na željo odbora v tukajšnji okrajni hranilnici in posojilnici za toliko časa da se svota poviša na 200 K, in si s tem pridobi katera podružnica zopet kakega pokrovitelja oz. pokroviteljice. Kljub neugodnemu vremenu se je vršila veselica izborna in v splošno zadovoljnost. Pripomniti pa moram, da bi veselica ne imela tako izdatnega uspeha, ako se ne bi naše dične gospe in gospodične tako marljivo trudile in žrtvovale vse svoje moči naši prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda. Slavnostni govor in deklamacija sta navdušila poslušalce. Pozabiti pa tudi ne smem našega sl. pevskega društva »Lira«, ki sedaj pod spretnim pevodjem gosp. P. Gorjupom zopet vrlo deluje in katero je zlasti s svojima mešanima zboroma očaralo navzočo ljudstvo. Godba pod kapelnikom g. Vaničekom pa je marljivo svirala mej posameznimi točhami veselice. Bog živi kamniške narodnjake in narodnjakinje!

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje 10. t. m. ob 10. uri dopoldne pri sv. Križu. G. Kurbus bo razpravljal o čebeloreji. Razgovorjalo se bo tudi o konferenčnih vprašanjih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ilirska Bistrica 7. avgusta. Zborovanje družbe svetega Cirila in Metoda se je vršilo danes ob velikanski udeležbi. Zunanjih zastopnikov je nad 200. Postavljeni so bili slavoloki, Trnovo in Ilirska Bistrica sta v zastavah. Na kolodvoru so skupščinarje pozdravili nadučitelj Zarnik in gospa

Bachmann, pred Trnovem župan Valenčič in dekan Kržišnik, pred Ilirsko Bistrico župan Žnidaršič. Odzdravil je vse trikrat prvomestnik Tomo Zupan. Pri sprejemu so grmeli topiči. Pri zborovanju je bil soglasno voljen ves stari odbor, s posebnim navdušenjem Tomo Zupan. Po zborovanju, ki je trajalo dve uri, se je začel banket.

Dunaj 7. avgusta. Vlada upa, da bodo nagodbena pogajanja do 16. t. m. končana. Ta dan bo imel ministrski svet v zadevi nagodbe sejo, 17. t. m. pa pojdetja Körber in Széll v Ischl cesarju poročat o nagodbenem dogovoru — če se ta sploh doseže.

Praga 7. avgusta. V klerikalni Vaclavski posojilnici se je zgodila velika defraudacija. Neki višji uradnik te posojilnice, ki je pred kratkim umrl, je poneveril 180.000 K.

Lvov 7. avgusta. Štrajk kmetijskih delavcev pojema. V raznih občinah so delavci že šli na delo. V okraju Radziechow so se primerili izgredi, ki jih je vojaštvo zadušilo.

Benetke 7. avgusta. Stolp cerkve sv. Štefana se podere te dni. Danes so že odstranili zvonove.

Rim 7. avgusta. Italijanski kralj pojde preko Švice v Berlin. V znak, da je poravnal konflikt med Švico in Italijo, pozdravi v Baslu kralja odposlanstvo švicarske vlade.

Rim 7. avgusta. V Cesani in Manduri pri Bariju so delavci, ki nimajo dela, provzročili revolto. Vojaštvo je moralo streljati. V Manduri so delavci naskočili mestno hišo in bili komaj odgnani.

Carigrad 7. avgusta. Vlada je naprosila velesile, naj protestujejo, da se bo vršil v Sofiji macedonski kongres, in naj zahtevajo, da bolgarska vlada ta kongres prepove.

Madrid 7. avgusta. Ministrski predsednik Sagasta hoče odstopiti. Njegov naslednik bo Mores.

Narodno gospodarstvo.

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca julija t. l. vložilo je 160 strank 49.491 K, vzdignilo 114 strank 40.186 K 08 h, posojila se je izplačalo 15 strankam 23.760 K. — Promet za mesec julij iz naša 165.751 K 51 h.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 7. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101 90
Skupni državni dolg v srebru	101 75
Avstrijska zlata renta	121 55
Avstrijska krona renta 4%	99 90
Ogrska zlata renta 4%	121 30
Ogrska krona renta 4%	98 —
Avstro-ogrsko bančne delnice	1594 —
Kreditne delnice	688 50
London vista	239 80
Nemški državni bankovci za 100 mark	117 05
30 mark	23 42
20 frankov	19 07
Italijanski bankovci	94 20
C. kr. cekini	11 26

Žitne cene v Budimpešti

dne 7. avgusta 1902.

Pšenica	za oktober	za 50 kg	K
Rž	„ april 1903	„ 50	7 01
Koruza	„ oktober	„ 50	5 72
Oves	„ maj	„ 50	5 17
	„ oktober	„ 50	5 33

Efektiv.

10—15 vinarjev višje.

Zahvala.

Podpisana podružnica c. kr. kmet. družbe kranjske izreka svojo toplo zahvalo slavnemu ravnateljstvu kranjske hranilnice v Ljubljani za podporo v znesku 100 K za nakup kmetijskih strojev.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske za selško dolino
dne 6. avgusta 1902.
Franc Hainrihar, načelnik.

Proti zobobolu in gnilobi zob izborna deluje dobro znana antiseptična

Meleusine ustna in zobna voda
katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom 1 K.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, melec. mil, medicinalnih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurški obvez, svežih mineralnih vod i. t. d. (519—23)

Deželna lekarna Milana Leustek-a
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu.

Novi zdravniški časnik za gospodinjce. Polpolnoma zastoj se razpošilja v najnovejšem času časnik z naslovom: »Praktische Winke für die Hygiene des Hauses«. Nobena gospodinja bi tedaj ne smela zamuditi, da si preskrbi en iztis in se popirne praktičnih nasvetov, ki so posebno v zadnji številki, kako se namreč lepo in brezhibno likajo tla. Kot najboljše trdi lak se zato priporoča, znan kot jako trpežen, pristni Chris tophov lak, ki se takoj trdo posuši, se pozneje ne prijemlje in ne smrdi. Časnik se dobiva gratis v Ljubljani pri g. Ant. Staculu, ki ima ta izboren lak v zalogi, in se drage volje da ondi tudi vsako zaželeno pojasnilo.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. avgusta: Marija Svete, šolskega sluga hči, 12 let Komenskega ulice št. 17. Vnetje možgan.

Dne 3. avgusta: Helena Zajc, tovarn. delavka, 18 let. Jetika. — Ana Zorec, zasebnica, 50 let. Sv. Petra cesta št. 19. Jetika.

Dne 4. avgusta: Marija Pirnat, zasebnica, 68 let. Karlovska cesta št. 30. Ostarelost. — Ivan Uranič, poštnega sluga sin, 2 meseca. Tržaška cesta št. 20, črvenasi katar. — Angela Primic, posestnikova hči, 2 mes., Opekarska cesta št. 33, akutni črvenasi katar. — Ivan Žitnik, posestnikov sin, 7 duij, Karlovska zemlja št. 39, oelabl. moči.

Dne 5. avgusta: Robert Zagorc, pomožni uradni sluga, 37 let, Hrenove ulice št. 14, se je ubil. — Fran Triller, kontrolor deželne bolnice, 53 let, Zaloška cesta št. 2, vsled raka. — Ignacij Clemenž, knjigovez, 77 let. Stralske ulice št. 6, mrtvoud. — Terezija Kachne, nadarbinka, 65 let. Japljeve ulice št. 2, otek trebuha. — Anton Jager, izvošček, 56 let, Pristavske ulice št. 8, jetika.

Dne 6. avgusta: Fran Plevnik, želez. uslužbenec, 75 let, Cerkvene ulice št. 21, kap.

V deželni bolnici:

Dne 31. julija: Fran Marn, tesar, 37 let. Vnetje potrebne mrene.

Dne 1. avgusta: Jakob Dimnik, zidar, 48 let, jetika.

Dne 2. avgusta: Makso Šircelj, delavec sin, 4½ let, vnetje možganske mrene.

Dne 4. avgusta: Ivan Starman, delavec, 37 let, vnetje trebušne mrene.

V hiralnici:

Dne 31. julija: Marjana Skvarca, delavka 38 let, Jetika.

Dne 1. avgusta: Anton Zalokar, dninar 58 let, Rak.

Dne 4. avgusta: Ivan Sešnjak, trg. pomočnik, 26 let, blaznost.

Dne 6. avgusta: Ana Berne, dekla, 38 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Augst	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
6	8. zvečer	737 5	22 2	brezvetr.	jasno	0 mm.
7	7. zjutraj	733 6	17 4	sl. vzhod	soparno	0 mm.
	2. popol.	734 8	29 3	sr. jzhod	jasno	0 mm.

Srednja včerašnja temperatura 21°9', normale: 19°5'.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, stari oče, ded in svak, gospod

Karol Kavčič

trgovec in posestnik na Razdrtem

danes, dne 5. t. m. ob 9. uri, po dolgi in mučni bolezni, v 81. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predražega ranjega se bode v četrtek, 7. avgusta, ob 9 uri dopoldne, iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče k večnemu počitku preneslo.

Preljubljena pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Na Razdrtem, 5. avgusta 1902.

(1862) **Žalujoča rodbina.**

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom smrti gospoda

Josipa Weibl

kakor tudi za spremstvo ranjega k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvalo.

Posebno pa se še zahvaljujemo c. kr. sodnemu svetniku g. J. Stariču, gg. uradnikom ter sl. požarni brambi in nje načelniku za spremstvo, kakor tudi gg. pevcem za ganljive nagrobnice. Srčna hvala vsem!

V Mokronogu, 7. avgusta 1902.

(1872) **Žalujoči ostali.**

Firm. 256. Einz. I. 273/1. Vpisala se je v register za firme posameznih trgovcev:

Kranj, Ferdinand Sajovic, Gemischtwarenhandlung, posamezna poskura Jeanette Sajovic in Jankota Sajovic. Tvrdo bodeta podpisavala na ta način, da prideneta svoj lastnoročni podpis po komarkoli pritisnjeni stamplji »pr. pr. Ferdinand Sajovic. (1874)

C. kr. deželno sodišče.

Ljubljana, dne 5. avgusta 1902.

Modni kamgarni Loško suknjo.

Ostanki
za polovico cene

Sukneno blago
za moške obleke
po najugodnejši ceni

priporoča 33

R. Miklauc
Ljubljana, Spitalske ulice št. 5.

Izgubljeno!

Na deželni cesti od Lesca do Bleda je bila izgubljena

zlata ura z zlato verižico.

Na pokrovu sta vrezani na eni strani črki **G. C. s krono**, na drugi strani pa glava. — Najdnine se plača 20 kron.

Županstvo Bled

dné 6. avgusta 1902.

(1869)

Prešernove * * * **poezije**

v novi popolni izdaji 3 življenjepisom, literarno-zgodovinskimi črticami in estetično oceno. — Uredil dr. A. Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje 3 zlato obrezo) 3 H, po pošti 3 H 20 h.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani.

1892-3

Pozor! Kolesarji in hribolazci Pozor!

(1790)

predno pijete mrzlo pijačo, izpijte kozarček

(4)

Cvekovca brinovca iz Kamnika!

Išče se
trgovski pomočnik

za špecerijako prodajalno na deželi blizu Ljubljane. Isti mora biti vesten, dober računar in vešč knjigovodstva. Reflektantje izkazati se morajo z večletnimi dobrimi službenimi spričali. (1893-1)
Kje? pove upravnistvo »Slov. Nar.«.

Gospodu lekarničarju
GABRIJELU PICCOLI
v Ljubljani.

Vaše železnato vino sem s prav dobrim uspehom vporabljal pri neki gospi, ki je dolgo trpela na živcih. — Prosim Vas torej, da mi dokažete še šest steklenic zgoraj navedenega vina.
Dr. L. Fürber
c. kr. štabni zdravnik.
V Gorici, 6. junija 1901. 4 (1507-3)

Odvetniški koncipijent

z večletno prakso, ki je zmožen pred okrajnimi sodišči in če možno tudi pred sodnimi dvori zastopati, kristijan, zmožen slovenščine, se od januarja 1902, oziroma tudi prej sprejme pri

dr. Juliju Feldbacher-ju

odvetniku v Mariboru n. D. 1844-2

Najboljša studenčna sesalka na svetu!

Genial-sesalka

crpa vodo iz globokih studenčev skozi pod zemljo napeljavne cevi v visoko položeni nabiralnik. a (1088-15)

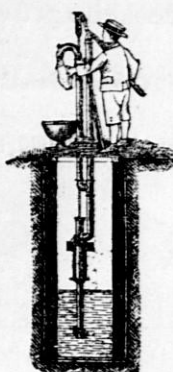
Prvi moravski zavod za vodovode in izdelovanje sesalk

Ant. Kunz

c. kr. dvorni zalagatelj

Moravske Granice

(Mährisch-Weiskirchen).

Učenka

iz boljše rodbine, slovenščine in nemščine zmožna, se sprejme (1850-2)
v modnem salonu J. S. Benedikt-a v Ljubljani.

Stanovanje

s tremi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico in podstrešjem odda se mirni stranki brez otrok za novemberski termin na Poljanski cesti št. 24. (1845-3)

Papir za svalčice brez glicerina in cigaretné stročnice

A i D
premišano z zlato kalajno na Dunaju 1902.
Najboljši izdelek sedanega časa!!
Dobiva se v Ljubljani v prodajalnicah specialitet:
Vaso Petričič, Anton Krisper, Mestni trg, Ivan Kordik, Prešernove ulice. 1550-5

„Posojilnica v Radovljici“
razpisuje

službo tajnika

z začetno plačo 1400 K, ali po zmožnosti tudi več. Službo bode nastopiti dne 1. septembra t. l. Ponudbe s spričevali naj se pošiljajo do dne 21. avgusta t. l. na dr. J. Vilfana, odvetnika v Radovljici. (1871-1)

„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

— Dunaj, I., Giselastrasse št. 1 —

v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1900 . . . . . kron 184.387.703—
Letni dohodki na premijah in obrestih v letu 1900 . . . . . 33.357.497—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za nazaj-kupe itd. od obstajanja družbe (1848) . . . . . 405.307.367—
Med letom 1900 je društvo izpostavilo 5556 polic z glavnic . . . . . 50.898.267—
Za specialno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do dné 31. decembra 1900 založilo vrednostnih papirjev v znesku (936-5)

nom. kron 21.039.000—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

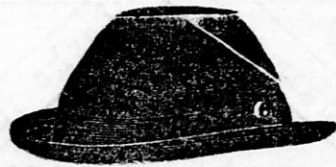
glavna agentura v Ljubljani pri Guido Zeschko
vila nasproti „Narodnemu domu“.

Henrik Kenda Ljubljana.

(1376-16)

„Krasne najnovije svile za prati in elegantne trpežne svilene foulard obleke so ravno * * * * v veliki izberi dospele. * * * * Uzorci na zahtevanje franco proti urnitvi.“

Prodaja na drobno in debelo. Ceniki brezplačno.

Klobuke

najnoviji facone
priporočam po nizki cenl.

J. S. Benedikt

33

Ljubljana, Stari trg, tik moje glavne prodajalne na voglu.

Darila za vsako priliko!
Frid. Hoffmann

— urar —

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporočam svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur
zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budlik in salonskih ur, vse samo dobre do najfinejšee kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi.

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Optični zavod J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporočam svojo veliko zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov ter vseh optičnih predmetov.

Zaloga in edina prodaja monogramov za zaznamovanje perila.

Zaloga grammophonov ki igrajo izrečno močno in natančno.

Pri nakupovanju suknene in manufakturnega blaga se opozarja na trdiko

HUGO IHL

v Ljubljani
v Špitalskih ulicah šte. 4.

Velika zaloga sukneneh ostankov.